

SLOVAKYA PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

OCAK 2014

Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliđi

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO

SLOVAKYA	1
1.1. Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler	2
1.2. Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	2
2.1. Genel Ekonomik Durum	3
2.1.1. Ekonomik Performans	3
2.1.2. Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler	3
2.1.3. Sanayi	4
2.1.4. Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı	4
2.1.5. Enerji	5
2.1.6. Bankacılık	5
2.1.7. Perakende Sektörü ve Dağıtım Kanalları	5
3.1. Doğrudan Yabancı Yatırımlar	6
3.2. Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar	6
4.1. Slovakya'da İş Kurma Mevzuatı	7
5.1. Slovakya'nın Dış Ticareti	7
5.2. Slovakya'nın İhracatında Başlıca Ürünler	7
5.3. Slovakya'nın İthalatında Başlıca Ürünler	8
5.4. Başlıca Ülkeler İtibarı ile Slovakya'nın Dış Ticareti	9
6.1. Slovakya'nın Dış Ticaret Politikası ve Vergiler	11
6.1.1. Dış Ticaret Politikası	11
6.1.2. Tarife Dışı Engeller	12
7.1. Slovakya'da Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar	12
8.1. Slovakya-Türkiye Ticareti	12
9.1. Slovakya-Türkiye Arasındaki Anlaşma ve Protokoller	15
10.1. Türkiye-Slovakya Yatırım İlişkileri	16
11.1. Slovakya-Türkiye Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri	17
12.1. Slovakya Pazarı ile İlgili Bilgiler	17
KAYNAKLAR	18

SLOVAKYA

1.1. Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler							
Nüfus	5,4 milyon						
Dili	Resmi dil: Slovakça Diğer diller: Macarca, Romence, Ukraynaca						
Yönetim Biçimi	Başkanlık tipi Cumhuriyet						
Para Birimi	Euro						
Başkent	Bratislava (429.000)						
Önemli Şehirler	Kosice (234.000), Presov (91.000), Zilina (85.000), Nitra (84.000), Banksa Bystrica (80.000) Trnava (68.000)						
Yüzölçümü	49.037 km ²						
Temel Ekonomik Göstergeler							
	2009	2010	2011	2012 ^a	2013 ^b	2014 ^b	2015 ^b
GSYİH (milyar \$)	87,5	87,4	96,2	91,9	98,0	102,2	104,4
Kişi Başına GSYİH (\$, satın alma gücü paritesine göre)	20.910 ^a	22.120 ^a	23.340 ^a	24.340	25.240	26.580	28.170
Reel GSYİH Büyüme Hızı (%)	-4,9	4,4	2,2	2,0	1,3	2,8	3,4
Tüketici Fiyatları Enflasyonu (ort; %)	1,6	1,0	3,9	3,9	3,6 ^a	2,4	2,5
İhracat (milyar dolar)	55,3	64,0	78,5	81,1	87,3	96,8	108,8
İthalat (milyar dolar)	54,0	63,0	75,1	76,7	84,4	94,4	106,7
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-2,3	-2,2	0,1	2,1	1,4	1,0	0,9
Döviz Kuru (Dolar:Avro) (ort.)	1,39	1,33	1,39	1,29	1,33	1,31	1,27
Kayıtlı İşsizlik Oranı	11,4	12,5	13,2	13,6 ^a	14,3	13,9	13,6
<i>Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Slovakia Country Report, Mart 2013</i>							
<i>a: Tahmin b: Öngörü</i>							

1.2. Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

ACCT (gözlemci), Australia Group, Avrupa Birliği (2004 yılında üye oldu), BIS, BSEC (gözlemci), CE, CEI, CERN, EAPC, EBRD, EIB, EU FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICFTU, ICRM, IDA, IEA, IFC, IFRCS, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITU, MIGA, NAM (misafir üye), NATO, NEA, NSG, OAS (gözlemci), OECD, OIF (gözlemci), OPCW, OSCE, PCA, UN, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (geçici üye), UNCTAD, UNDOF, UNESCO, UNFICYP, UNIDO, UNTSO, UPU, WCL, WCO, WEU (ortaklık ilişkisi), WFTU, WHO, WIPO, WMO, WToO, WTO, ZC

2.1.Genel Ekonomik Durum

2.1.1.Ekonomik Performans

1 Ocak 1993 tarihinde bağımsız bir devlet haline gelen Slovakya, Çekoslovakya'dan ayrılmasından itibaren önemli ekonomik reformlar gerçekleştirmiştir. Vergi mevzuatı, sağlık politikaları, ücretler ve maaşlar ile sosyal güvenlik sistemiyle ilgili düzenlemeler, 1990'ların başı ve ortalarında yaşanan görece bir durgunluğun ardından bütçe rakamları açısından istikrarlı bir süreç yakalayıp 2004'te AB'ye üye olma sürecinde önemli bir basamak oluşturmuştur.

Bu dönemde yapılan reformlarla birlikte devlet kontrollü sistem tamamen düzenlenip özelleştirme süreci tamamlanma noktasına yaklaşmıştır. Özellikle bankacılık sektöründe yabancı yatırımların yoğunluğu dikkat çekerken hükümet işletmelere sağlanan kolaylıklar ve sermaye destekleyici politikalar sayesinde yabancı yatırımlarda ciddi bir artışa yol açmıştır.

Özellikle 2001-2008 döneminde Slovakya'nın ekonomik büyümesi beklentilerin de üzerine çıkmış, otomotiv ve elektronik sektörlerine yönelik yabancı yatırımlar başta olmak üzere 2008 yılına kadarki büyümenin temel noktasını ülkeye yönelik yatırımlar oluşturmuştur. Ucuz ve vasıflı işgücü, düşük vergi oranları, kurumlar ve bireyler için sabit %19'luk vergi oranı, görece olarak liberal sayılabilecek çalışma mevzuatı ve önemli bir coğrafi konum, Slovakya'nın avantajlarını oluşturan unsurlardır.

Ülkenin 2004 yılında önce NATO'ya, ardından AB'ye üye olması sonrasında ekonomik açıdan büyük bir gelişme sağlanmıştır. Bir önceki Dzurında Hükümeti sırasında, 2001 yılında özellikle makro ekonomik istikrarın sağlanması ve yapısal reformların gerçekleştirilmesi amacıyla yürürlüğe konulan uygulamalar, son yıllarda sonuçlarını vermiş, Slovakya AB ülkeleri içinde en fazla büyüme gösteren ülkelerden biri olmuştur.

Slovak ekonomisinin bu gelişiminde, ülkenin AB fonlarından sağlamakta olduğu teşviklerin yanı sıra özellikle son birkaç yıl içinde ülkeye büyük ölçeklerde yatırımlar gerçekleştiren Volkswagen, Peugeot-Citroen ve KIA gibi başlıca otomotiv kuruluşları ile Sony, Samsung gibi elektronik eşya üreticisi kuruluşların ihracata yönelik üretimleri önemli rol oynamıştır.

2007-2008 yıllarında Maastricht kriterlerinin tamamını sağlayan Slovakya 1 Ocak 2009 itibarıyla Euro bölgesine dahil olmuştur.

Ülkenin AB üyeliği sonrası giderek gelişmeye başlayan ekonomik performansı özellikle doğu ve batı arasındaki gelir dengesinde bozulma yaşanmasını sağlamış bu anlamda Bratislava'nın eski AB üyelerinin sahip olduğu satın alma gücüne göre kişi başına gelirin %107'sine karşılık gelen bir gelire sahip olmasıyla birlikte Slovakya ortalaması olan %49'un oldukça üzerinde olduğu gözlenmiştir. Ülke genel anlamda hala Polonya'nın ardından Doğu Avrupa'daki en düşük değerlere sahip bir konumdadır ve doğu bölgeleri AB sonrası sağlanan desteklerden yeterince faydalanamamaktadır.

2.1.2.Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Slovakya ekonomisi genel anlamda açık bir ekonomi niteliği göstermekte ve büyüme modeli olarak doğrudan yabancı yatırımlar yoluyla ihracat kapasitesini arttırmaya dönük bir strateji izlemektedir. Bu durum ülkenin üretiminde önem taşıyan dayanıklı mallara olan dış talebe aşırı bir bağımlılık duymasına sebep olmaktadır. Özellikle başlıca ticari ortaklarının 2011 yılındaki ithalat taleplerinin ortalama %7,3 oranında azalmasıyla birlikte Avro bölgesindeki borç krizinin etkileri artmakta ve bu oranın 2012 yılında %1,9'a gerilemesi beklenmektedir.

2010 yılında global finansal krizin etkilerinin Avrupa'da ciddi sıkıntılar yaratmasının ardından Slovakya'nın da ticari ortaklarından gelen dış taleplerde görülen azalma nedeniyle cari açık milli gelirinin %3,1'ine ulaşmıştır. 2013-16 döneminde özellikle iç talebin 2012'deki bir daralmadan sonra 2013 yılında düzelmeye başlamasıyla birlikte cari açık oranının da genişleyeceği söylenebilir.

Dış ticaret dengesine bakıldığında ise 2013 yılına gelinceye kadar mevcut fazla veren trendin devam edeceği öngörülmektedir. Ülke içinde hizmetler sektörünün ve mevcut cari transferlerin de yerel firmaların ve yerel yönetimlerin AB fonları sayesinde kaynaklarını arttırmasıyla birlikte hızla dengeleneceği beklenmektedir.

Ülke ekonomisinde önemli bir yer tutan doğrudan yabancı yatırımların ise Avro bölgesindeki durgunluğun sürmesi sebebiyle 2012 yılı içinde azalma göstermesi öngörülmektedir. Bu düşüşün 2013-16 dönemlerinde özellikle otomotiv ve madencilik sektörleri ile gayrimenkul sektörüne yönelik artış trendine dönüşeceği söylenebilir. Hükümet programında Avrupa'daki kriz etkisiyle düşüş yaşanacak yabancı yatırım miktarının Asya ülkelerinden bölgeye çekilecek yatırım stratejileriyle dengelenmesi yer almaktadır.

2.1.3.Sanayi

Slovakya'nın endüstriyel yapısı genel anlamda 20. yy'ın ikinci yarısından itibaren gelişme göstermiştir. Ağır sanayi genel olarak kömür madenciliği, makine üretimi ve çelik sektörlerine yönelik gelişmeyle birlikte bu bölgenin eski Çekoslovakya'nın batı bölümlerine kıyasla askeri tehdiye daha az açık bir nitelik göstermesi sebebiyle temelde stratejik amaçlarla oluşturulmuştur. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte ağır sanayinin önemi de giderek azalmıştır. 1990'larda sanayi sektörü ülke milli gelirinin %49'unu oluştururken 2010'lu yıllara gelindiğinde bu oran %35,6'lara düşmüştür.

Geçmişten gelen vasıflı işgücünün varlığı sayesinde büyüme potansiyeli taşıyan mevcut sektörlerden en önemlileri otomotiv, elektronik, mekanik mühendislik, kimyevi maddeler, bilgi teknolojileridir. Özellikle otomotiv sektörü son dönemde Volkswagen (Bratislava), Peugeot (Trnava) ve Kia Motors (ilina Plant, ilina) gibi önemli işletmelerin yaptığı yatırımlar sayesinde ciddi gelişmeler göstermiştir. Ülkede mevcut diğer büyük işletmeler US Steel (metalürji), Slovnaft (petrol endüstrisi), Samsung Electronics (elektronik sektörü), Sony (elektronik sektörü), Mondi Business Paper (kağıt sanayii), Hydro Aluminium (alüminyum üretimi), and Whirlpool Corporation.

2.1.4.Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Slovakya'da karayollarının toplam uzunluğu 37.533 km'dir. Otoyol uzunluğu olarak ise 3.317 km birinci sınıf, 3644 km ikinci sınıf, 10.406 km üçüncü sınıf yola sahiptir. Ülkede mevcut kent otobanlarının uzunluğu ise 25.942 km'ye ulaşmaktadır. Slovakya'da altyapı ve karayolu inşa ve modernleştirme süreci halen devam etmekte hükümet yeni uygulamakta olduğu programla Bratislava - Kosice arasında ülkeyi batıdan doğuya bağayacak karayolunu 2012 yılı sonuna kadar bitirmeyi hedeflemektedir.

Ülkenin demiryolu ağı değerlendirildiğinde ise düzenli modernleştirme çalışmaları ve MOTIS2 ağının oluşturulma çalışmalarının yanı sıra Ulaştırma Bakanları Pan-European Konferansı tarafından Trans-Avrupa koridoruna dahil edilen üç önemli koridor ülke sınırlarından geçmekte olduğu görülmektedir. (Berlin-Prag-Bratislava-Lvov-Zilina-Gdansk) Slovakya'da demiryolu ağında toplam yolcu taşıma yükü 31.995 bin km'ye kargo taşıma yükü ise 12.962 bin km'ye ulaşmıştır.

Ülkede Bratislava, Poprad, Kosice ve Zilina başta olmak üzere 4 büyük havaalanı bulunmakta bunlardan Bratislava ve Kosice temel ulaşım noktaları olarak başı çekmektedir.

Haberleşme sektörüne ilişkin olarak ise Slovakya diğer AB ülkelerine göre daha zayıf bir haberleşme altyapısına sahip olmakla birlikte AB27 ortalaması olan %21,7 oranı Slovakya'da %9,6 olarak gerçekleşmektedir. Ülkedeki firmaların %98,3'ü, ev kullanıcılarının ise %67'si internet bağlantısına sahiptir. Nüfusun %88,5'i cep telefonu kullanmaktadır.

Slovakya'da 3 temel mobil servis sağlayıcı bulunmaktadır. Bunlar Orange, T Mobile ve O2'dir. Kırsal kesimler haricinde ülkenin %97'si mobil telefon ağı içindedir. Ülkenin telefon kodu ise +421'dir.

2.1.5.Enerji

Slovakya enerji sektörü değerlendirildiğinde petrol rezervlerinin 9 milyon varil gibi küçük bir miktarda olması ve üretim kapasitesinin de küçük bir ölçüğe sahip olup günlük 8.850 varil civarı olması nedeniyle petrol bakımından dışa bağımlı bir yapıda olduğu görülmektedir. Ülke sahip olduğu coğrafi konumu nedeniyle önemli bir transit ülke olmanın avantajını taşımaktadır. Özellikle Batı Avrupa'da tüketilen doğal gazın % 25'i Slovakya topraklarından geçen transit hatlar sayesinde bölgeye ulaştırılmaktadır. Bu oran aynı zamanda Rusya'nın Batı Avrupa'ya ihraç ettiği doğal gazın da % 70'ini oluşturmaktadır.

Ülkenin doğal gaz ve enerji pazarı kademeli olarak özelleştirilmektedir. Slovakya'da iki nükleer santral bulunmakta, ülkenin elektrik enerjisi üretiminin % 60'ı bu santrallerden karşılanmaktadır. Slovakya'nın kömür ve linyit tüketiminde de kendine yeterli bir konumdadır ve bu iki enerji kaynağı ülkenin toplam enerji gereksinimlerinin 2/3'ünü karşılamaktadır.

2.1.6.Bankacılık

Slovakya bankacılık sistemi AB modeli üzerine oluşturulmuş ve AB mevzuatına uygun bir yapılanma geliştirilmiştir. Slovak mevzuatına göre de ticari bankalar geleneksel ticari işlemler ve kredilendirme süreçlerinin dışında yatırım bankacılığı ve broker aktiviteleri gerçekleştirme yetkisine sahiptir. Bu işlemlerin uygulanması Slovakya Merkez Bankası'ndan alınan bir lisans etrafında ve minimum sermaye, rezerv yükümlülükler ve banka yönetimine yönelik gerekli şartların sağlanması halinde geçerlidir.

Ülkede yatırım yapmak isteyen yabancı bankalar temsilcilik ofisi ya da tam kontrollü bir şube açabilirler. Temsilcilik ofisleri danışmanlık hizmetleri vermek ve müşterileri bilgilendirmekle sınırlı iş alanlarına sahiptir. Şubeler ise merkez yönetimin tüm işlemlerini gerçekleştirmek konusunda yetkilidir. Ülkede yatırım yapan yabancı bankalar uluslararası ödeme hizmetleri ve yabancı müşterilere kredi sağlama süreçleri ile Slovak firmalara dış ticaret destekleri vermek üzerine odaklanmaktadır. Interbank ödeme sistemi Slovakya Merkez Bankası kanalıyla yürütülmektedir. Mevzuat gereği tüm bankalar yerel ödeme işlemlerini Merkez Bankası aracılığıyla yapmaktadır.

Slovak bankacılık sektörü 2000'li yılların başından itibaren yeniden yapılanma ve özelleştirme programlarının etkisiyle hızlı bir büyüme süreci içine girmiştir. Ticari bankacılık, dominant finansal kurum yapısı olarak sektördeki yerini korurken bankadışı finansal kurumlar son yıllarda daha hızlı bir büyüme trendi göstermektedir.

Slovakya Merkez Bankası AB üyesi ve Avrupa Merkez Bankaları Sistemi üyesi bir kurumdur. Slovenska Sporitelna 2,3 milyon müşterisiyle ülkenin en büyük bankası konumundadır ve Avrupa finans grubu Erste Bank'ın üyesidir. Ülkedeki diğer önemli ticari bankalar ise Vseobecna verov Banka (VB) ile Tatra Banka (Raiffeisen Zentralbank)'dır.

2.1.7.Perakende Sektörü ve Dağıtım Kanalları

Başkent Bratislava Slovakya'nın güneybatı bölgesinde konumlanmış, sahip olduğu gelişmiş dağıtım kanalları ve büyük perakende pazarıyla ülkenin en önemli metropolit nüfusunu barındırmaktadır.

Kosice, Trnava, Trencin, Zilina, Poprad ve Nitra şehirleri de önemli bir perakende potansiyeli barındırmaktadır .

Slovakya perakende sektörü önemli ve özel girişime dahil perakende ve toptancı ağları içermektedir. Bu kanallar batı tipi perakendeciliğe uygun olarak geniş ölçekte ürün profili sunan, ve Tesco gibi büyük yabancı işletmelerin iş yapma biçimlerine benzer yapıda örgütlenmiştir. 2012 yılı itibariyle Tesco, Slovakya’da 99 outlet mağaza işletmekte ve 8.800 çalışana sahip bir konumda bulunmaktadır. Ülkede mevcut 5 büyük Tesco büyük alışveriş merkezi dışında 54 hipermarket ve 28 süpermarketle birlikte 2 geniş ölçekli “galeri” ve Tesco Express adında küçük boyutlu mağazalar bulunmaktadır. Bunun dışında Slovakya’da 16 benzin istasyonu ve cep telefonu servis sağlayıcı ile finansal hizmetler alanında da Tesco yatırımları bulunmaktadır. Tesco’nun Slovakya’daki satışları 1996 yılından itibaren ciddi artış göstererek 1,2 milyar Euro (1,54 milyar dolar) seviyesine ulaşmıştır.

Ülkenin ikinci büyük perakende kuruluşu Billa ise Alman perakende zinciri Rewe’nin yan kuruluşu olup 487 milyon Euro’luk (623 milyon dolar) satış cirosuna sahiptir. 109 mağaza, 3500 çalışanıyla Billa daha küçük süpermarketler olarak hizmet vermektedir. Slovakya’daki üçüncü büyük perakende kuruluşu ise, Metro Cash&Carry olup 6 büyük hipermarkete sahiptir.

3.1.Doğrudan Yabancı Yatırımlar

AB ülkeleri arasında önemli bir üretici olan ve dünya otomotiv sektöründe de önemli bir konuma sahip olan Slovakya, otomotiv yedek parçaları ve satış sonrası destek ürünleri sektörleri bakımından da fırsatlar sunabilir. Kimya sektörü ve plastik sektörleri de ülkede gelişme potansiyeli taşıyan ve yatırım imkanı yüksek sektörler arasındadır. Yenilenebilir enerji kaynakları, turizm ve ilgili hizmetler sektörü ile bölgedeki ülkelerle bağları bakımından da franchising için önem taşıyor olmasının ilerleyen dönem için de Slovakya’yı yabancı yatırımlar için ciddi bir cazibe merkezi haline getirmesi öngörülebilir.

Slovakya’nın yatırım potansiyeli bölgedeki Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Polonya gibi komşu ülkeler düşünüldüğünde daha büyük önem kazanmaktadır. Özellikle AB üyeliği sonrasında bu ülkelerle olan tarihsel bağlantıları ve coğrafi konumu gereği Doğu Avrupa’da önemli bir kavşak noktasında bulunması sebebiyle oldukça önemli oranda artış göstermiş, başta otomobil firmaları olmak üzere Avrupa pazarına yönelik sanayi üretimine dönük önemli yatırımlar gerçekleştirilmeye başlamıştır. Dünya Bankası’nın yatırım yapma süreçleriyle ilgili iş çevresi ve iş yapma biçimlerine göre ülke sıralamalarının yer aldığı listeye bakıldığında Slovakya 47. sırada yer almaktadır. Aynı listede Doğu ve Merkezi Avrupa’da yer alan diğer ülkelerden Bulgaristan 51, Macaristan 46, Slovenya 42, Romanya 56, Polonya 70, Çek Cumhuriyeti ise 63. sırada yer almakta bu anlamda Slovakya bölgedeki ülkelerle kıyaslandığında da önemli bir cazibe merkezi olma konumunu korumaktadır.

3.2.Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Ülkelere Göre Yabancı Yatırımlar	
Ülke	Yatırımcı Firma
ABD	US Steel, Emerson, DELL EMEA Centre of Excellence, Whirlpool, IBM International Services Centre, HP European IT Operation Centre, Johnson Controls R&D Centre, AT&T Shared Services Centre, Accenture Technology Solutions, Getrag Ford (/Deutschland)
Almanya	Siemens, Volkswagen, T-Systems, Deutsche Telekom
Japonya	Yazaki, Sumitomo, Panasonic, Sony
Güney Kore	Samsung, KIA Motors, Hyundai Mobis
Fransa	PSA Peugeot Citroen, Alcatel R&D
İspanya	SOITRON
<i>Kaynak:Slovak Investment and Trade Development Agency</i>	

Ülkede yatırım yapan çokuluslu firmaların karşılaştıkları en önemli sorun Slovak hükümetinden kaynaklanan ülkede iş yapma biçimlerine yönelik olarak bürokratik süreçlerin fazlalığı ve şeffaflıkta sıkıntılar yaşanması olarak görülmekte, yasal mevzuat, mülkiyet ve sözleşme haklarına yönelik önemli kolaylıklar sağlamakla beraber yapılan başvurularla ilgili karar süreçleri birtakım alanlarda uzun süre alabilmekte ve sorunların çözümüne yönelik yargı mekanizması bu durumda zaman zaman yetersiz kalabilmektedir.

4.1.Slovakya’da İş Kurma Mevzuatı

Slovakya’da hükümetin AB uyum sürecinden itibaren başlattığı ve 2004’te AB’ye üyelik sonrasında da sürdürülen geniş kapsamlı ve derinleştirilmiş reformlar sayesinde ülkede yatırımcılar için önemli oranda kolaylaştırıcı bir yatırım iklimi yaratılmaya çalışılmıştır. Buna göre basit, adil ve tüm gelir gruplarına eşit olarak uygulanan %19’luk sabit bir vergi oranı kabul edilmiştir. %10’luk indirilmiş bir katma değer vergisi de tıbbi araçlar ve kitaplar için geçerlidir.

Bunun yanında, uyarlanabilir ve şeffaf bir işgücü mevzuatı yayınlanmış bu mevzuat Dünya Bankası’nca da Avrupa Birliği içinde ilk sırada gösterilmektedir. Aynı biçimde sosyal sistemde de önemli reformlar yapılmış, işverenlere önemli avantajlar sağlayan düzenlemelere gidilmiştir. Bankacılık sektöründe de özellikle kriz sonrasında giderek daha düzenli bir yapı oluşturulmaya başlanmış, yapılan reformlarla sektörde %97’ye ulaşan bir özelleştirme politikası uygulamaya geçilmiştir.

5.1.Slovakya’nın Dış Ticareti

Slovakya genel anlamda küçük miktarlarda dış ticaret açığı veren ve özellikle kriz sonrası 2009 yılı ile 2011 yıllarında dış ticaret fazlası vermesi bakımından iyi performans gösteren bir ülkedir. 2011 yılında 79,4 milyar dolar ihracata karşılık 77,3 milyar dolarlık ithalat yapan Slovakya, 2,1 milyar dolarlık dış ticaret fazlası vermiştir. 2012 yılında ülkenin ihracatı %3,7 artarak 81,4 milyar Dolar, ithalatı ise yaklaşık %2 oranında artarak 78,2 milyar Dolar olmuştur.

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyar Dolar)										
Yıllar	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014*	2015*
İhracat	41,6	58	70,2	55,6	63,9	78,5	81,4	87,3	96,8	108,8
İthalat	44,7	59,2	72,6	55,2	64,4	76,7	78,2	84,4	94,4	106,7
Hacim	86,3	117,2	142,8	110,8	128,3	155,2	159,6	171,7	191,2	215,5
Denge	-3,1	-1,2	-2,4	0,4	-0,5	1,8	3,2	2,9	2,4	2,1

Kaynak: TradeMap, The Economist Intelligence Unit Slovakia Country Report, Mart 2013

**: Tahmin (EIU)*

5.2.Slovakya’nın İhracatında Başlıca Ürünler

İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (milyon Dolar)				
GTİP	Ürün Adı	2010	2011	2012
	TOPLAM (diğerleriyle)	63.999	78.487	81.405
8703	Otomobiller, steysin vagonlar	9.104	11.751	13.249
8528	Televizyon cihazları/setleri, monitörler	7.623	7.595	6.621

2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2.412	3.914	3.746
8517	Aktarıcılar, alıcılar, kablosuz telefon ve telgraf ekipmanları	1.014	1.757	2.936
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	2.322	3.000	2.903
8707	Kara taşıtları için karoserileri	1.131	1.483	2.204
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	990	1.339	1.469
8544	İzole edilmiş teller, kablolar	1.274	1.621	1.366
8529	Telekomünikasyon kabloları	1.208	897	1.261
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik \geq 600 mm) (sıcak haddelenmiş)	893	1.206	1.124
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri	767	1.107	1.040
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar	1.055	1.137	978
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	503	903	856
8471	Otomatik bilgi işlem makinaları ve bunlara ait birimler	307	614	854
8482	Her nevi rulmanlar	667	904	764
8525	Radyo/televizyon yayını için verici cihazlar; televizyon, dijital, görüntü kaydedici kameralar	505	574	663
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar	436	555	660
6403	Ayakkabı	530	682	642
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar	527	630	625
8403	Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları	518	590	619
1701	Kamış/pancar sekeri ve kimyaca saf sakaroz (katı halde)	230	302	617
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	596	698	574
7326	Demir/çelikten diğer esya	416	513	538
7601	İşlenmemiş alüminyum	394	477	525
3926	Plastikten diğer esya	512	633	523
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	355	548	513
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	326	349	492
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	460	501	486
9403	Diğer mobilyalar vb. aksam, parçaları	492	510	481
1205	Rep/kolza tohumları	176	239	460
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	261	403	453
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	69	338	408
8501	Elektrik motorları, jeneratörler	356	463	395
8512	Kara taşıtlarının aydınlatma, sinyal vb tertibatı, cihazları	323	429	381
7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği $>$ 600 mm, soğuk haddelenmiş)	384	407	362
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	239	335	359
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	272	368	352
7402	Rafine edilmemiş bakır; elektrolitik rafine için bakır anotları	362	443	349
3004	İlaçlar (dozlandırılmış)	415	451	335
8415	Klima cihazları-vantilatörlü, ısı, nem değiştirme tertibatlı	192.639	288.203	309.193

Kaynak: TradeMap

5.3.Slovakya'nın İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (milyon Dolar)

GTIP	Ürün Adı	2010	2011	2012
	TOPLAM (diğerleriyle)	64.382	76.690	78.170
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	4.791	6.427	6.739

2709	Ham petrol	3.040	4.653	4.239
2711	Petrol gazları	2.793	3.599	3.446
8517	Aktarıcılar, alıcılar, kablosuz telefon ve telgraf ekipmanları	782	1.184	3.271
9013	Lazer, optik ve diğer araç gereçler	724	1.130	1.954
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1.209	1.599	1.523
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış	1.430	1.752	1.498
8529	Telekomünikasyon kabloları	4.365	2.324	1.497
8703	Otomobiller, steysin vagonlar	1.678	1.629	1.479
8528	Televizyon cihazları/setleri, monitörler	1.548	1.459	1.444
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole. Edilmiş elektrik iletkenleri;	1.071	1.285	1.186
8471	Otomatik bilgi işlem makinaları ve bunlara ait birimler	497	779	1.031
8407	İçten yanmalı motorlar	287	675	892
8525	Radyo/televizyon yayını için verici cihazlar; televizyon, dijital, görüntü kaydedici kameralar	423	462	718
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	623	883	664
3926	Plastik elde edilen diğer ürünler	708	665	650
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar	444	574	632
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	650	704	621
8542	Elektronik entegre devreler	771	682	600
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	427	621	565
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler v.b.)	537	612	561
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	352	443	553
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	363	432	544
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar	401	474	509
7326	Demir/çelikten diğer esya	465	592	504
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, mücehhez tablolar	278	428	492
7210	Demir/çelik yassı mamul, kaplı, sıvanmış (600mm. den geniş)	420	493	467
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletler için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb.	260	435	450
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	285	365	420
8701	Traktörler	243	419	418
8421	Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları	267	385	401
7404	Bakır hurda ve döküntüler	315	296	395
8541	Diotlar, transistörler vb. yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	555	780	380
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya	300	353	376
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. fazla	263	378	368
7318	Demir/çelikten civata, somun, tavan halkası, vida, perçin, pim vb.	287	363	350
8482	Her nevi rulmanlar	296	386	337
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	287	350	326
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar)	266	337	316
1701	Kamış/pancar sekeri ve kimyaca saf sakaroz (katı halde)	157	207	309

Kaynak: TradeMap

5.4. Başlıca Ülkeler İtibarı ile Slovakya'nın Dış Ticareti

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (milyon Dolar)

Ülke Adı	2010	2011	2012
Dünya Toplamı	63.999	78.487	81.405

Almanya	12.319	15.995	17.182
Çek Cumhuriyeti	8.767	11.127	11.427
Polonya	4.676	5.711	6.760
Macaristan	4.255	5.548	6.029
Avusturya	4.337	5.505	5.435
Fransa	4.381	5.053	4.323
İtalya	3.554	3.915	3.781
Rusya Federasyonu	2.548	2.882	3.394
İngiltere	2.394	2.838	3.177
Hollanda	1.863	1.891	1.830
Çin	1.288	2.075	1.735
ABD	966	1.248	1.501
Romanya	1.114	1.490	1.478
İspanya	1.648	1.672	1.377
İsveç	1.166	1.381	1.250
Belçika	1.032	1.311	1.200
Türkiye	1.113	1.068	1.094
İsviçre	652	798	1.083
Danimarka	419	527	701
Slovenya	471	576	603
<i>Kaynak: TradeMap</i>			

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (milyon Dolar)

Ülke Adı	2009	2010	2011
Dünya Toplamı	64.382	76.690	78.170
Almanya	10.352	12.804	14.174
Çek Cumhuriyeti	6.643	8.178	13.666
Rusya Federasyonu	6.180	8.613	7.659
Avusturya	1.630	1.791	5.904
Macaristan	2.758	3.104	5.389
Güney Kore	5.153	4.925	4.836
Polonya	2.632	3.123	4.559
Çin	4.003	4.644	3.089
İtalya	2.174	2.606	2.949
Fransa	2.337	2.606	2.581
Hollanda	662	827	1.805
İngiltere	1.134	937	1.111
Belçika	679	749	981
Romanya	462	673	938
Slovenya	247	338	877
İspanya	647	844	818
Ukrayna	596	856	742
Japonya	1.140	1.158	601
Türkiye	513	510	529
İsveç	344	421	461
<i>Kaynak: TradeMap</i>			

6.1.Slovakya'nın Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

6.1.1.Dış Ticaret Politikası

AB üyeliğinin yanı sıra Slovakya, 1995 yılından beri DTÖ üyeliğini sürdürmektedir. Ülkenin ekonomik faaliyetleri ve milli gelirinde sahip olduğu önem bakımından dış ticaret giderek daha da önem kazanan bir ekonomik gösterge olmaya başlamıştır. Özellikle giderek büyüyen otomotiv sektörü ve bu alandaki yatırımların artmasının yanı sıra enerji sektörü, makine ve elektronik sektörlerine yönelik hamleler bu alanlardaki ithalat rakamlarına yansımış ve genel olarak sanayide yaşanan gelişmelerin etkisiyle de başta Rusya olmak üzere enerji ithalatı hızlı bir büyüme göstermiştir. Bununla birlikte üçüncül sektörlerdeki dinamikler ve otomobil ihracatındaki potansiyel bu dış ticaret açığı için önemli dengeleyici unsurlardır.

Yaşanan finansal kriz, özellikle dış ticaret bakımından Avrupa ülkelerine yüksek oranda bağımlı olan Slovakya'yı ciddi biçimde etkilemiş ve azalan dış talebin etkisiyle başta otomobil olmak üzere diğer endüstriyel sektörlerde daralma gözlenmiştir. Bununla birlikte, 2010 yılı itibariyle bu sektörlerde yeniden düzelmeye belirtileri ortaya çıkmaya başlamış 2011 yılına gelindiğinde ise başta Almanya olmak üzere dış talep oranlarında artışlar görülmeye başlanmıştır.

AB sınırları dahilinde üye ülkeler menşeiili ürünlere yönelik gümrük tarifesi uygulanmamakla birlikte Slovakya'da EFTA ve CEFTA üyesi ülkelerle olan serbest ticaret hükümleri gereğince de daha düşük gümrük tarifeleri uygulanmaktadır.

Ülkede uygulanan başlıca vergiler gümrük vergileri, katma değer vergisi ve tüketim vergileridir. DTÖ üyeliği doğrultusunda Slovakya Brüksel Tarife ve Nomenklatura uygulamalarını kabul etmiştir. Buna göre AB ülkeleriyle serbest dolaşım hükümlerinin geçerli olmasının yanı sıra bazı tarımsal ürünler özel bir rejime tabidirler. İndirilmiş gümrük tarifelerinden yararlanan bazı ürünler için ayrı olarak özel kota rejimleri de uygulanmaktadır.

Slovakya'da geçerli olan tüketim vergileri ise, AB üyesi ülkelerinin tamamında geçerli olan ve mineral yakıtlar, alkol ve alkollü içecekler, işlenmiş tütün gibi ürünlere uygulanan vergileri kapsamaktadır. Slovakya AB üyelik başvurusu sırasında kabul edilen düzenlemelere göre, meyve alkolü üretimine uygulanan tüketim vergisi konusunda delagasyonlara sahiptir.

AB ile olan ilişkiler haricinde AB ülkelerinin Norveç, İsveç, İzlanda ve Liechtenstein'dan oluşan EFTA ülkeleri ve Meksika, Fas, Tunus, Türkiye, İsrail ve Ürdün ile serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır.

Slovakya 1 Ocak 2009 itibariyle Euro Bölgesi'ne dahil olmuş ve Euro'yu resmi para birimi olarak kabul etmiştir. Bu katılım sırasında 1.000 Slovak kronuna (SKK) karşılık 33,19391 Euro sabit paritesi kabul edilmiştir. Bu yeni para biriminin yürürlüğe girişiyle birlikte ülkede mevcut bazı kodlar ve temel olarak vergiz mevzuatı doğrudan değişikliklere uğramıştır.

Slovakya'da yürürlükte olan katma değer vergisi gerek kişisel gelir grupları gerekse kurumlar için sabit bir değer olarak %19 oranında uygulanmaktadır. Bu oran bazı ürünler için istisnai biçimde %10, temel gıda maddeleri için ise (bal, süt, et ve balık dahil olmak üzere) %6 olarak uygulanmaktadır. Bazı hizmet ve ekonomik işlemler ise katma değer vergisinden muaf tutulmaktadır. Bunlar arasında sağlık hizmetleri, insani yardım hizmetleri, sosyal güvenlik, eğitim faaliyetleri, bilim, çocuklar ve gençler için spor faaliyetleri ve çevrenin korunması gibi hizmet türleri sayılabilir.

Customs Directorate of the Slovak Republic

Mierova 23 821 05 Bratislava Slovakia

Tel: (421-2) 4329 3281

Fax: (421-2) 4329 3281

Slovak Office of Standards, Metrology and Testing (UNMS)

Stefanovicova 3 814 39 Bratislava Slovakia

Tel: (421-7) 391-147

Fax: (421-7) 391-050

Ministry of Economy

Mierova 19 827 15 Bratislava Slovakia

Tel: (421-7) 574-1111

Fax: (421-7) 237-827

6.1.2. Tarife Dışı Engeller

1 Mayıs 2004 itibarıyla AB üyeliğinin kabul edilmesiyle birlikte Slovakya, diğer tüm ülkeler için geçerli olan üye devletlerin ticareti engelleyici düzenlemelerde bulunamayacağı hükmünü kabul etmiş bulunmaktadır. Buna göre, yeni üye olan bir ülkenin halihazırda almış olduğu tüm önlemler ve yürütmekte olan incelemeler geçerliliğini yitirmiş olmaktadır.

7.1. Slovakya'da Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

AB üyeliği sonrasında mevcut uygulanan mevzuattan yola çıkılarak oluşturulan AB Tek Pazarı dahilinde AB sınırları içinde malların serbest dolaşımına ilişkin düzenlemeler ve standardizasyon hükümleri daha büyük bir önem taşımaya başlamıştır. Bununla ilgili olarak ihracat yapmak isteyen ülkelerin standardizasyon hükümleriyle ilgili dikkat etmeleri gereken temel iki nokta CE işareti ve Yeni Yaklaşım direktifleridir. Endüstriyel ürünlerin AB sınırları dahilinde serbest dolaşımını sağlayan ve ilgili ürünlerin AB sağlık ve güvenlik gerekliliklerine uyduğunu kanıtlayan bir tür pasaport olarak değerlendirilebilecek olan CE işaretinin yanı sıra AB mevzuatı gereği makine, elektrikli ürünler ve tıbbi araç gereçler gibi ürünlerin teknik standartlara uyumunu belirlemeye yönelik direktifler Slovakya'ya ihracat sürecinde dikkate alınmalıdır.

8.1. Slovakya-Türkiye Ticareti

Türkiye-Slovakya Dış Ticaret Değerleri (1 000 Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	20.199	51.533	71.732	-31.334
2001	27.565	49.419	76.984	-21.854
2002	33.198	112.341	145.539	-79.143
2003	59.918	205.862	265.780	-145.944
2004	108.605	232.714	341.319	-124.109
2005	122.712	378.046	500.758	-255.334
2006	170.167	437.474	607.641	-267.308
2007	284.205	647.925	932.130	-363.719
2008	306.631	903.830	1.210.461	-597.200
2009	217.330	814.138	1.031.469	-596.808
2010	454.744	926.722	1.381.466	-471.978
2011	402.151	893.168	1.295.318	-491.017
2012	392.043	871.459	1.263.502	-479.416
2012 (Ocak-Ekim)	321.959	706.938	1.028.898	-384.979

	360.104	903.542	1.263.645	-543.438
Kaynak: TÜİK				

İki ülke ticaret hacmi 2012 yılında yaklaşık 1,3 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Ülke ile ticaretimizdeki açık 2012 yılında bir önceki yıla göre %2,4 oranında daralarak 479 milyon Dolar olmuştur. 2012 yılında ülkeye ihracatımız %2,5 oranında, ülkeden ithalatımız %2,2 oranında daralmıştır.

<i>Türkiye'nin Slovakya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Dolar)</i>				
GTİP Kodu	Ürün Adı	2010	2011	2012
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarı ile insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	38.239.696	38.025.519	36.095.097
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber	1.750.280	6.767.862	34.942.682
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	106.080.291	32.431.796	17.374.053
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	23.920.880	27.972.048	14.691.491
6109	Tiştörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	14.138.496	10.407.833	14.666.690
7604	Alüminyumdan çubuklar ve profiller	3.570.292	5.108.343	12.052.012
7318	Demir veya çelikten vidalar, civatalar, somunlar, tirfonlar, perçin çivileri, pimler, kamalar, ronde	9.299.510	11.469.176	11.522.245
7413	Bakırdan demetlenmiş teller, kablolar, örme halatlar ve benzerleri (elektrik için izole edilmiş olan)	5.432.346	6.615.381	9.880.061
6115	Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik ço.	9.659.292	8.909.164	9.803.578
2811	Diğer anorganik asitler ve ametallerin diğer anorganik oksijenli bileşikleri	2.060.875	4.784.697	8.196.394
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan diğer eşya	3.105.069	4.868.916	7.241.849
5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibarıyla pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacağı)	4.251.940	9.601.053	6.919.383
7408	Bakır teller	569.615	3.113.791	6.462.866
8403	Merkezi ısıtma kazanları (84.02 pozisyonundakiler hariç)	919.667	3.256.609	6.295.033
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	5.210.499	8.400.647	5.971.098
7325	Demir veya çelikten diğer dökme eşya	5.894.389	7.035.177	5.941.662
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüz)	3.906.662	3.359.446	5.266.566
7409	Bakır saclar, levhalar, yapraklar ve şeritler (kalınlıkları 0,15 mm. yi geçenler)		2.619.020	5.184.967
8503	Sadece veya esas itibarıyla 85.01 veya 85.02 pozisyonlarındaki makinalarda kullanılmaya elverişli ak	5.447.043	5.318.635	4.830.297
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletler için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb	937.101	583.220	4.766.553
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	313.021	576.509	4.557.627
2008	Tarifenin başka yerinde belirtilmeyen meyve ve yenilen diğer bitki parçalarının konserveleri	4.618.706	6.405.719	4.350.876
7013	Sofra, mutfak, tuvalet, yazıhane, ev tezyinatı ve benzeri işler için cam eşya	2.673.321	3.051.448	3.977.525
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüz)	3.239.671	2.360.461	3.963.668
6106	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler, gömlek -bluzlar (örme)	3.123.616	5.211.301	3.822.009
9028	Gaz, sıvı ve elektrik sayaçları (bunların kalibre cihazları dahil)	3.815.026	2.604.340	3.819.307
7113	Mücevherci eşyası ve aksanı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	5.384.273	4.401.528	3.813.822
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar	2.893.723	4.910.733	3.713.791
7305	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular (dikişli, perçinli) (kesitleri daire şeklinde, dış ç)			3.711.574

ORTA AVRUPA ÜLKELERİ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	1.615.470	2.546.157	3.598.725
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	8.467.406	3.484.981	3.465.377
0805	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)	4.638.284	4.054.414	2.997.299
5701	Düğümlü veya sarmalı halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden düğümlü veya sarmalı yer kaplamaları	9.449	705	2.951.738
6108	Kadın ve kız çocuk için kombinezon, jüp veya jüpon, slip ve külot, gecelik, pijama, lizöz, bornoz vb.	2.882.813	2.202.210	2.884.634
7312	Demir veya çelikten demetlenmiş teller (toron), halat ve kablolar, örme halatlar, bucurgat halatları	9.606.844	7.825.540	2.812.553
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, ku)	682.063	364.229	2.771.063
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	3.151.362	3.997.726	2.570.347
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.094.533	4.058.007	2.488.466
8301	Adi metallerden kilit, sürgü ve asma kilit (anahtarlı, şifreli veya elektrikli) ve bunların adi meta	2.766.118	3.119.428	2.464.269
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamülleri, hosti, boş ilaç kapsülü mühür güllacı, pirinç	2.017.741	2.138.592	2.276.314
Ara Toplam		307.387.383	263.962.361	295.115.561
GENEL TOPLAM		454.744.051	402.150.653	392.043.155
Kaynak: TradeMap				

Türkiye'nin Slovakya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Dolar)

GTİP Kodu	Ürün Adı	2010	2011	2012
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarı ile insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar	138.955.853	125.609.347	169.762.466
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanm	84.033.144	57.876.068	80.188.241
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	27.605.172	39.326.009	70.990.180
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	162.172.292	232.147.847	61.323.472
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya	53.672.658	46.402.063	53.462.934
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	16.200.097	26.496.006	45.596.280
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kapla	59.260.556	36.783.834	26.573.867
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	17.014.850	23.421.570	25.482.843
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	517.223	13.743.801	17.442.807
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	9.945.878	16.793.483	17.008.478
102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)			16.998.062
7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	12.096.743	11.944.890	16.841.851
7106	Gümüş (altın veya platin yaldızlı gümüş dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)			16.485.094
8403	Merkezi ısıtma kazanları (84.02 pozisyonundakiler hariç)	5.965.237	11.853.862	12.011.498
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	315.857	159.930	11.972.548
8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	10.038.554	13.887.328	9.667.932
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	4.423.311	10.644.795	8.695.118
3306	Ağız veya diş sağlığını korumaya mahsus müstahzarlar (bireysel kullanıma hazır ambalajlarda)	1.513.796	4.427.058	7.180.841
7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği > 600 mm, soğuk haddelenmiş, kaplanma	9.904.437	16.243.023	6.863.445
9029	Devir, üretim sayaçları, taksimetreler, milometreler, pedometreler,vb.; hız göstergeleri ve takometreler	486.373	771.604	6.492.920

8482	Her nevi rulmanlar	4.088.985	6.296.131	6.419.650
8479	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makineler ve mekanik cihazlar	36.656	4.661.452	6.350.753
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller			5.991.807
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri; vidalar; diş.	4.607.097	6.005.982	5.595.296
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	2.688.987	3.901.120	5.485.246
6115	Külotlu çoraplar, taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çorapları	346.556	6.299.703	5.192.546
9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	4.681.545	3.983.578	5.182.322
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	916.172	5.917.811	5.107.384
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan diğer eşya	2.895.418	4.020.146	4.976.148
8458	Metal işlemeye mahsus torna tezgahları (tornalama merkezleri dahil)	4.365.067	5.728.879	4.819.926
4418	Ağaçtan bina ve inşaat için marangozluk, mamulleri, doğrama parçaları	1.879.565	3.454.809	4.529.637
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	7.993.649	6.973.866	4.466.234
2922	Oksijen gruplu amino bileşikler	4.206.272	3.075.045	4.464.797
8539	Kızma-deşarj esaslı elektrik ampulleri (monoblok far üniteleri ve mor-kızıl ötesi ışınli ampuller);	5.215.861	6.268.626	4.416.005
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletler için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb.	3.020.226	3.835.112	3.916.248
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafetleri)	2.675.930	3.181.991	3.907.178
8481	Borular, kazanlar, tanklar, depolar ve benzeri diğer kaplar için musluklar, valfler (vanalar)	695.582	763.073	3.894.035
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	4.944.103	5.099.087	3.851.097
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol.	7.620.539	3.762.763	3.422.757
Ara Toplam		677.000.241	771.761.692	773.029.943
GENEL TOPLAM		926.722.329	893.167.632	871.458.809
Kaynak: TradeMap				

9.1.Slovakya-Türkiye Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

Türkiye ile Slovakya arasındaki ticari ilişkilerin temeli, 29 Ağustos 1975 tarihinde imzalanmış olan ve sonrasında Slovakya'nın bağımsızlığını kazanmasıyla birlikte bu ülkeyle de ardılığı sağlanan, iki ülke arasındaki Karma Ekonomik Komisyon (KEK) mekanizmasının çerçeve anlaşması niteliğindeki "Ticaret Anlaşması", Slovakya'nın AB üyeliği çerçevesinde 30 Nisan 2004 tarihinde feshedilmiştir. Çekoslovakya'nın ikiye ayrılması sonrası 1 Ocak 1993 tarihinde Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın kurulmasıyla birlikte her iki Cumhuriyet eski Çekoslovakya'nın yükümlülüklerini aynen kabul ettiklerini açıklamışlardır. Slovakya 2004 yılında AB'ye üye olunca yeni bir ulusüstü birliğe katılımın gerektirdiği ticari ve ekonomik yükümlülüklerin kabulüyle birlikte yeni bir mevzuat yürürlüğe girmiş ve bu sebeple imzalanan ticaret anlaşması feshedilmiştir.

İki ülke arasındaki KEK mekanizmasının devamını sağlayacak olan yeni Ekonomik İşbirliği Anlaşması, Slovakya Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı Rybarik'in Türkiye'yi ziyareti sırasında 16 Mart 2007 tarihinde imzalanmıştır.

Diğer taraftan, 16 Mart 2008 tarihli Anlaşma çerçevesinde yeniden tesis edilmiş olan KEK mekanizmasının Birinci Dönem Toplantısı, Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin ile Slovakya Ekonomi Bakanı Sayın L'ubomir Jahnatek'in başkanlıklarında 12-13 Mayıs 2008 tarihleri arasında Bratislava'da gerçekleştirilmiştir.

20 Ekim 1997 tarihinde imzalanmış, 6 Mart 1998 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmış olan Serbest Ticaret Anlaşması da, Slovakya’nın AB üyeliği çerçevesinde 30 Nisan 2004 tarihinde feshedilmiştir.

Türkiye-Slovakya Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması 09.10.2000 tarihinde imzalanmış olup, anılan Anlaşma 23.12.2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 2004 yılında AB’ye üyeliği gerçekleşen, “Anlaşmaların AB mevzuatı ile uyumlaştırılması yükümlülüğü” çerçevesinde 2004 yılı başında mevcut Anlaşmanın bazı kısımlarını değiştirme talebi tarafımızca olumlu karşılanmış olup, yazılı müzakereler başlatılmıştır. Yapılan yazışmalar sonucunda, iki ülke heyetlerinin karşılıklı görüşmeler yapmak üzere 2004 yılı Ekim ayı içerisinde Ankara’da bir araya gelmeleri kararlaştırılmıştır. Ancak, bugüne kadar Slovak tarafının anılan müzakerelerin gerçekleşmesi yönünde herhangi bir girişimi olmamıştır.

Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması; 2 Nisan 1997 tarihinde imzalanmış, sözkonusu Anlaşma 1 Ocak 2000 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Ülkemizle Slovakya arasında Turizm İşbirliği Anlaşması 25 Mart 2002 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır.

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller	
Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	02.04.1997
Hava Ulaştırma Anlaşması	02.04.1997
Bayındırlık Bakanlıkları Arasında İşbirliği Protokolü	24.08.1998
Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması	17.11.2000
Turizm İşbirliği Anlaşması	25.03.2002
Ekonomik İşbirliği Anlaşması	16.03.2007
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	13.10.2009
Kaynak:Dışişleri Bakanlığı	

10.1.Türkiye-Slovakya Yatırım İlişkileri

Türkiye ve Slovakya ile mevcut yatırım ilişkilerinin temel dayanağı iki ülke arasında yapılan görüşmeler sonucu imzalanan Türkiye-Slovakya Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (YKTK) olup bu anlaşma 09.10.2000 tarihinde imzalanmış ve 23.12.2003 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu anlaşmanın günün şartlarına ve değişen ülke mevzuatlarına uygun hale getirilmesini teminen yeni bir müzakere süreci daha gerçekleştirilmiş ve yenilenen YKTK Anlaşması 13.10.2009 tarihinde imzalanmıştır.

Türk girişimcilerin Slovakya'daki yatırımları düşük düzeyde olup, yaklaşık 1 milyon dolar civarındadır. Slovakya'da yaşayan vatandaşlarımızın sayısının az oluşu bunda etkili olmaktadır.

Slovakya'daki en önemli Türk yatırımı Levice’de kurulu olan ve 2 milyon Avro sermayeli elektrik trafosu parçaları üreten ENPAY firmasının yatırımıdır.

Slovakya'da toplam 31 şirkette Türk işadamlarının belli oranlar iştirakları bulunmaktadır. Türk işadamlarının Slovakya'ya yaptıkları yatırımların genellikle, Bratislava ve Kosice şehirlerinde küçük ölçekli tekstil firmaları ile sermaye ortaklığı alanında gerçekleştirildiği görülmektedir.

Bununla birlikte, büyük yatırımcılarımızın da son zamanlarda ülkeye ilgilerinin artmakta olduğu görülmektedir. Nitekim Vestel'in geri alım birimi Slovakya'nın güneyinde faaliyete geçmiş bulunmaktadır.

Ülkemizde faaliyet gösteren 5 Slovakya sermayeli firmanın toplam sermayesi 1 milyon dolar düzeyindedir. Slovakya’da Vestel A.Ş., Yasan Metal Sanayi A.Ş. gibi 6 Türk firması faaliyet göstermekte

olup, ihraç edilen sermaye miktarı 3,7 milyon dolardır. Bu sayılar iki ülkenin de potansiyellerinin oldukça altında görülmekte ve artırılması gereklidir.

11.1.Slovakya-Türkiye Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri

2011 yılında Slovakya’da inşaat sektörü ekonomik krizden en fazla etkilenen sektörlerden biri olmuştur. Ekim ayında Slovak Hükümeti’nin düşmesi, Avrupa ülkeleri borç krizi ve ekonomik büyümede yavaşlama nedeniyle sektörde daralma yaşanmıştır.

Slovak İstatistik Ofisi verilerine göre; Slovak inşaat sektörü firmaları 2011 yılında yaklaşık 5.5 milyon Euro’luk üretim çıktısı elde etmiştir. 2010 yılı rakamları ile karşılaştırıldığında %1.7 düşüş yaşanmıştır. Aralık ayında gerçekleşen bir önceki yılın aynı dönemine göre %6.4 oranındaki artış, inşaat sektörü üretiminde yıllık bazda yaşanan düşüşü karşılamaya yetmemiştir.

Ekonomik krizin etkisinden dolayı inşaat sektöründeki talepte daralma yaşanmaktadır. Firmaların yeni projeler konusunda isteksiz davrandığı, karlarında düşüşten dolayı işçilerini işten çıkardıkları kaydedilmiştir. Sektördeki muhtemel fırsatlar, yeni kurulacak Hükümet’in Kamu İhaleleri çerçevesinde yürüteceği ulaştırma alanındaki yatırımlar sonucu ortaya çıkabilecektir. Enerji alanında tasarruflara yönelik yapılacak yatırım projeleri ile binaların dış cephe yalıtım ve kaplama projeleri diğer fırsat sunan sektörler olarak değerlendirilmektedir.

İnşaat şirketleri özellikle otoyol inşaatlarında devlet tarafından açılacak ihalelerde iş fırsatları yakalanabileceğini düşünmektedir. Başkent Bratislava’dan başlayarak ülkenin orta Zilina ve doğu Kosice şehirlerine kadar uzanacak bir kısmı tamamlanmış ve 2017 yılında bitirilecek olan otoban yapım projesinin, gerek yerel gerekse yabancı yatırımcılar bakımından Slovakya’ya ve ülke ekonomisine canlılık getireceği beklenmektedir.

12.1.Slovakya Pazarı ile İlgili Bilgiler

Slovakya pazarında yatırım yapmak isteyen ve bu ülkeyle ticari ilişkiler içinde bulunma hedefindeki firmaların öncelikle, bu ülkeyle ilk elden iletişim kurmaları ve pazar yapısını gözlemleyerek gerekli stratejileri bu doğrultuda belirlemeleri gerekmektedir.

Slovakya’nın AB üyeliğine kabulü sonrası bölgenin Avrupa pazarları için önemli bir kavşak noktası olduğu dikkate alınmalı, özellikle başta Çek Cumhuriyeti olmak üzere Ukrayna ve Polonya ile olan tarihi bağları düşünülerek bu pazarlara giriş için de önemli bir bölgesel nitelik gösterdiği göz önünde tutulmalıdır. Euro’nun diğer 17 AB ülkesiyle birlikte Slovakya’da da 1 Ocak 2009’dan beri kullanılıyor olması, bu ülkenin finansal işlemler bakımından sahip olduğu bir avantaj olmasının yanı sıra ülkenin ticari ilişkileri bakımından da işadamları için önemli bir özellik olduğu söylenebilir.

Bölgeyle ilgilenen işadamlarının başlangıçta ülkeyi yerinde ziyaret ederek mevcut şartları ve yatırım imkanlarını değerlendirmeleri, yerel temsilci, dağıtımçı ve acentalarla işbirliğine giderek anlaşma süreci öncesinde dağıtım kanalları hakkında ciddi bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Özellikle işbirliği süreçlerinde kurumsallaşmış ve büyük ortaklar ile çalışmak küçük ve sermayesi küçük ortaklara tercih edilmeli, pazara giriş stratejileri çerçevesinde sağlam iş bağlantılarının yanı sıra kişisel bağlantılar kurulmasına da dikkat edilmelidir.

İşadamlarına kolaylık sağlayacak bir diğer önemli strateji ise, donanımlı bir hukuk danışmanı ile çalışarak Slovakya mevzuatı ve yasal süreçleri hakkında bilgi sahibi olmak olacaktır. Ülkede en yaygın yatırım yapma biçimi Limited şirket kurma şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Dağıtım kanalları dahilinde toptancı, franchising ve acenta gibi yollarla pazara girişi hedefleyen firmalar, yaptıkları anlaşmaların AB Mevzuatı ve üye ülke ulusal mevzuatı ile uyumlu olduğunu kanıtlamak zorundadır.

KAYNAKLAR

- T.C.Başbakanlık Viyana Ticaret Müşavirliği
- Ekonomi Bakanlığı Dış Ticaret Bilgi Sistemi
- <http://www.ibp.gov.tr/pg/section-pg-ulke-ndx.cfm>
- <http://comtrade.un.org/pb/CountryPagesNew.aspx?y=2008>
- ITC – Trademap
- The Economist Intelligence Unit
- Trade Map